

EURÓPAI TÁRSASÁGI JOG áttekintés

Csehi Zoltán
2020. május

1

A közösségi jog forrásai

ELSŐDLEGES

- Római Szerződés
- A RSZ-t módosító szerződések (EEO, Maastricht, Amsterdam, Nizza, Lisszabon)
- Európai Unióról szóló Szerződés és az Európai Unió Működéséről szóló szerződés
- Csatlakozási szerződések
- Tagállamok közötti további egyezmények

MÁSODLAGOS

- Rendelet (Regulation)
- Irányelv (Directive)
- Határozat (Decision)
- Ajánlások
- Vélemények
- Általános jogelvek (a Common Law-ból is! – Brexit után ez változhat)

2

A közösségi és a tagállami jog kapcsolata

- az alapszerződések a kapcsolatok alapjait rendezik
- az Európai Bíróság precedensei alakítják ki a jogelveket (1960-tól napjainkig)
- a uniós jog elsőbbsége a tagállami szabályozással szemben
- az uniós jog közvetlenül alkalmazható
- az uniós jog közvetlenül hatályosul

3

Az uniós jog közvetlen hatálya

- **Vertikális hatály :** jogalanyok az állammal szemben hivatkozhatják
- **Horizontális hatály:** jogalanyok egymás közötti pereikben is hivatkozhatják
- Rendeletek mindig, irányelvek csak, ha a tagállam időben nem ültette át a nemzeti jogrendszerbe
- A nemzeti bíróságnak az állam által át nem ültetett uniós joggal összhangban *kell* értelmeznie a nemzeti jogot

4

Az Unió társasági jogalkotása

Közösségi – uniós célok és a tagállami célok eltérnek!
verseny a jogrendszerek közt!

A tagállamok társasági joga – néhol jelentősen – eltérő

- Cél: a társaságok mobilitásának elősegítése az alábbi eszközökkel – tőke szabad mozgásának kereteit jelenti:
- **rendeletek** (szupranacionális társaságok)
- **irányelvek** (társasági jogi irányelvek)
- Jogi alapja: az Alapszerződés korábbi 43. és 48. cikkei **jelenleg EUMSZ 49. és 54. cikkei**
- LETELEPEDÉS szabadsága – tőke szabad mozgása! 5

EUMSZ 49. és 54. cikkek

- <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/HTML/?uri=CELEX:02016E/TXT-20200301&from=HU>

6

Irányelvek – 2017/1132 irányelv konszolidációja után

Az Európai Parlament és a Tanács (EU) [2017/1132 irányelve](#) (2017. június 14.) a társasági jog egyes vonatkozásairól

- **egyesülések és szétválások esetében alkalmazandó jelentéstételi és dokumentációs kötelezettség** (2017.07.20 előtt: Az Európai Parlament és a Tanács 2009/109/EK irányelve (2009. szeptember 16.))
- **független szakértő által a részvénytársaságok egyesülése vagy szétválása alkalmával készítendő jelentésre vonatkozó követelmény** (2017.07.20. előtt: Az Európai Parlament és a Tanács 2007/63/EK irányelve (2007. november 13.))

7

Az Európai Parlament és a Tanács (EU) [2017/1132 irányelve](#) (2017. június 14.) a társasági jog egyes vonatkozásairól (folytatás)

- **meghatározott jogi formájú társaságoknak egy másik tagállamban létesített fióktelepeire vonatkozó bejelentési és közzétételi követelmények** (2017.07.20 előtt: A Tanács **tizenegyedik irányelve** (89/666/EGK) (1989. december 21.))
- **a tőkeegyesítő társaságok határokon átnyúló egyesülése** (2017.07.20 előtt: Az Európai Parlament és a Tanács 2005/56/EK irányelve (2005. október 26.) a tőkeegyesítő társaságok határokon átnyúló egyesüléséről (**tizedik irányelv**))

8

Az Európai Parlament és a Tanács (EU) [2017/1132 irányelve](#) (2017. június 14.) a társasági jog egyes vonatkozásairól (folytatás)

- a részvénytársaságok szétválása (2017.07.20. előtt: A Tanács **hatodik irányelve** (82/891/EGK) (1982. december 17.)
- a részvénytársaságok egyesülése (2017.07.20. előtt: Az Európai Parlament és a Tanács 2011/35/EU irányelve (2011. április 5.) a részvénytársaságok egyesüléséről; 2011.07.01. előtt: A Tanács **harmadik irányelve** (78/855/EGK) (1978. október 9.)

9

Az Európai Parlament és a Tanács (EU) [2017/1132 irányelve](#) (2017. június 14.) a társasági jog egyes vonatkozásairól (folytatás)

- a részvénytársaságok alapításának, valamint tőkéjük fenntartásának és módosításának tekintetében a társasági tagok és harmadik személyek érdekei védelmében előírt **biztosítékok** (2017.07.20. előtt: Az Európai Parlament és a Tanács 2012/30/EU irányelve (2012. október 25.) [2012.12.04 előtt: a Tanács **második irányelve** (77/91/EGK) (1976. december 13.)]

10

Az Európai Parlament és a Tanács (EU) [2017/1132 irányelve](#) (2017. június 14.) a társasági jog egyes vonatkozásairól (folytatás)

- a társasági tagok és harmadik személyek érdekei védelmében előírt **biztosítékok** (2017.07.20. előtt: Az Európai Parlament és a Tanács 2009/101/EK irányelve (2009. szeptember 16.) az egész Közösségre kiterjedő egységes biztosítékok kialakítása érdekében a tagállamok által a társasági tagok és harmadik személyek érdekei védelmében a Szerződés 48. cikkének második bekezdése szerinti társaságoknak előírt biztosítékok összehangolásáról; 2009.10.21. előtt: a Tanács **első irányelve** (68/151/EGK) (1968. március 9.)

11

Az Európai Parlament és a Tanács [2009/102/EK irányelve](#) (2009. szeptember 16.) a társasági jog területén **az egyszemélyes korlátozott felelősségű társaságokról** (2009.10.21. előtt: A Tanács **tizenkettedik társasági jogi irányelve** (89/667/EGK) (1989. december 21.) az egyszemélyes korlátozott felelősségű társaságokról)

Az Európai Parlament és a Tanács [2006/43/EK irányelve](#) (2006. május 17.) **az éves és összevont (konszolidált) éves beszámolók jog szerinti könyvvizsgálatairól** (2017.07.20 előtt: A Tanács **nyolcadik irányelve** (84/253/EGK) (1984. április 10.)

12

Az Európai Parlament és a Tanács [2013/34/EU Irányelve](#) (2013. június 26.) a **meghatározott típusú vállalkozások éves pénzügyi kimutatásairól, összevont (konszolidált) éves pénzügyi kimutatásairól és a kapcsolódó beszámolókról** (2013.07.19. előtt): A Tanács **hetedik irányelve** (83/349/EGK) (1983. június 13.) a Szerződés 54. cikke (3) bekezdésének g) pontja alapján az összevont (konszolidált) éves beszámolóról, és a Tanács **negyedik irányelve** (78/660/EGK) (1978. július 25.) a Szerződés 54. cikke (3) bekezdésének g) pontja alapján meghatározott jogi formájú társaságok éves beszámolójáról)

Az Európai Parlament és a Tanács [2013/36/EU irányelve](#) (2013. június 26.) a hitelintézetek tevékenységéhez való hozzáférésről és **a hitelintézetek és befektetési vállalkozások prudenciális felügyeletéről**

13

Az Európai Parlament és a Tanács [2007/36/EK irányelve](#) (2007. július 11.) az **egyes részvényesi jogok gyakorlásáról** a tőzsdén jegyzett társaságokban

Az Európai Parlament és a Tanács [2004/25/EK irányelve](#) (2004. április 21.) **a nyilvános vételi ajánlatról**

A Tanács [2001/86/EK irányelve](#) (2001. október 8.) **az európai részvénytársaság statútumának a munkavállalói részvételre vonatkozó kiegészítéséről**

14

Rendeletek

„sui generis” uniós társasági jogi formák

- A Tanács [2157/2001/EK rendelete](#) (2001. október 8.) az európai részvénytársaság (Societas Europaea, SE) statútumáról
- A Tanács [2137/85/EGK rendelete](#) (1985. július 25.) az európai gazdasági egyesülésről (EGE)
- A Tanács [1435/2003/EK rendelete](#) (2003. július 22.) az európai szövetkezet (Societas cooperativa europea, SCE) statútumáról

15

SE – munkavállalói részvétel

A Tanács [2001/86/EK irányelve](#) (2001. október 8.) az **európai részvénytársaság statútumának a munkavállalói részvételre vonatkozó kiegészítéséről**

16

SCE – munkavállalói részvétel

A Tanács [2003/72/EK irányelve](#) (2003. július 22.) az európai szövetkezet statútumának a munkavállalói részvétel tekintetében történő kiegészítéséről

17

Európai gazdasági egyesülés (EGE)

- Jogforrás: 2137/85/EK rendelet
- koordináló társaság – francia minta alapján
- Cél: államok közti gazdasági kooperáció
- **sui generis**, mert: közvetlenül a közösségi jog és nem egy tagállami jog hozta létre
- székhelye szabadon átvihető egy másik tagállamba

18

EGE 2.

- Legalább 2 unióban honos személy
- **Alapító okirattal**: az alapítók alapadataival, a gazdasági cél leírásával, a működés finanszírozásának meghatározásával, a jövedelem felosztás elveivel,
- Jegyzett tőke-minimum nincs – de van egyetemleges tagi kötelezettség
- Nyilvántartva abban a tagállamban, ahol alakul

19

EGE 3.

- Tag bármely uniós polgár/személy lehet (de másik EGE nem, max. 20 tag)
- Bármely szektorban működhet, de elsődleges a tercier (szolgáltatói) szektor
- A profitot nem az EGE, hanem a tagok realizálják – a cél az uniós dimenziójú együttműködés elősegítése
- Max. 500 alkalmazott lehet

20

EGE 4.

- **Szervezet & irányítás:** csak az éves közgyűlés és az igazgató a kötelező, a többi a tagállamokra tartozik
- Egyhangú döntés kell: a székhely-áthelyezéshez, új tag főlveteléhez, tevékenység módosításához, szavazati arányok megváltoztatásához
- Az igazgató képviseleti jogának korlátozása 3. személy felé érvénytelen

21

Societas Europaea (SE) Európai részvénytársaság (ERt.)

- 40 évig húzódott az előkészítés – angol-német ellentétek, 2157/2001/EK rend. elfogadása (vö: dolgozói participáció kérdésköre)
- Mo.: 2004:XLV. tv. – sajátos szabályozási forma
- Multinacionális, for-profit nagyvállalatok cégformája – például Allianz csoport
- Közvetlenül a közösségi jogban (a rendeletben) ered – de bonyolult szabályozási rendszer a tagállami jogrenddel

22

SE 2.

- **Alapítása:** egyesüléssel/beolvadással (már létező EU-beli Rt-k, leányvállalatként, átalakulással)
- Min. alaptőke: 120,000 € (de: pénzügyintézeteknél 2 Mrd HUF-nak megf.)
- Alapító Okirat – Alapszabály
- Bejegyezve a székhely tagállamában Székhelyét szabadon átviheti egy másik tagállamba

23

Societas cooperativa europea (SCE) Európai Szövetkezet (EuSzöv.)

- Az agrárium sajátos érdekei kívánják meg, de nemcsak a mezőgazdaságban lehet
- Személy- és vagyonegyesülés egyszerre
- A tagok közvetlen részvételi joga jellemző
- Közös termelés/feldolgozás/marketing/értékesítés
- Min. 30,000 € alaptőkével (részjegyek)
- > 5 természetes vagy > 2 jogi személy
- Bejegyezve a székhely tagállamában

24

EuSzöv. 2

- **Alapszabály:** célkitűzések, alapítók adatai, székhely, tagok kötelezettségei és jogai, részjegyek névértéke és a hozzájuk fűződő jogosítványok, ügyvezető szervek, határozathozatal módja, stb.
- **Szervezet & irányítás:** mint az SE-nél

25

Európai Alapítvány – tervezet 2012

- Legalább két EU-tagállamban tevékenykedő nonprofit forma
- Határon átnyúló nonprofit tevékenység elősegítéséhez!
- Tervezet később visszavonva!

26

A TÁRSASÁGI JOGI IRÁNYELVEK

- A 60-70'-es években a Bizottság egy 12+1 irányelvből álló csomagot dolgozott ki a tagállami társasági jogok összehangolására, ez csak részben valósult meg
- 2017-ben hat irányelvet (és módosításait) konszolidálták

27

Első társasági jogi irányelv 68/151/EK

újra kodifikálva:

EU Parlament és a Tanács **2017/1132/EU** ie.

- Nyilvánossági ie
- A tőkeegyesítő – alapvetően rt - társaságok számára előírt biztosítékokról
- A cél a hitelező-védelem

28

Második társasági jogi irányelv 77/91/EK

újra kodifikálva:

EU Parlament és a Tanács [2017/1132/EU ie.](#)

- tőkevédelmi ie.
- a nyilvánosan működő Rt-k alaptőkéjének védelméről
- Társasági szerződés érvénytelensége
- Min. alaptőke 25,000 €
- Cél itt is a hitelezők védelme

29

Harmadik társasági jogi irányelv 78/855/EK

újra kodifikálva:

EU Parlament és a Tanács [2017/1132/EU ie.](#)

- A nyilvánosan működő Rt-k egy tagállamon belüli egyesülésének egyes kérdéseit szabályozza

30

Negyedik társasági jogi irányelv 78/660/EK

újra kodifikálva:

EU Parlament és a Tanács [2013/34/EU ie.](#)

- A társaságok éves beszámolójának tartalmáról

31

Hatodik társasági jogi irányelv 82/891/EK

újra kodifikálva:

EU Parlament és a Tanács [2017/1132/EU ie.](#)

- A nyilvánosan működő Rt-k szétválására vonatkozó alapvető szabályok egységesítéséről

32

Hetedik társasági jogi irányelv 83/349/EK

újra kodifikálva:
EU Parlament és a Tanács **2013/34/EU ie.**

- Az összevont (konszolidált) beszámoló szabályairól

33

Nyolcadik társasági jogi irányelv 84/253/EK

újra kodifikálva:
EU Parlament és a Tanács **2006/43/EK ie.**

- A könyvvizsgálatot végző személyek működésének feltételeiről

34

Tizedik társasági jogi irányelv 2005/56/EK

újra kodifikálva:
EU Parlament és a Tanács **2017/1132/EU ie.**

- A tőke egyesítő társaságok (kft, rt) nemzetközi – határon átnyúló fúziójának alapvető szabályairól

35

Tizenegyedik társasági jogi irányelv 89/666/EGK

újra kodifikálva:
EU Parlament és a Tanács **2017/1132/EU ie.**

- A fióktelepek létesítésének és működtetésének alapvető szabályairól

36

Tizenkettedik társasági jogi irányelv 89/667/EK

újra kodifikálva:

EU Parlament és a Tanács **2009/102/EK** ie.

- Az egyszemélyes kft.-re vonatkozó alapvető szabályokról

37

Tizenharmadik társasági jogi irányelv 2004/25/EK – 2004.3.30.

- Takeover irányelv – a nyilvános vételi ajánlattétel szabályai

38

- 5.sz. tjtje – struktúra ie-tervezet
- 9.sz. tjtje – konszernjog ie-tervezet
- 14.sz. tjtje – székhely-áthelyezés- tervezet
- 15.sz. tjtje – felszámolási-tervezet

- Részvényesi ie – 2007/36/EK – nyilvánosan működő részvénytársaságok esetében a részvényesi jogok tartalmáról

39

Egyebek

IAS – rendelet – 1606/2002 rendelet

Európai felszámolási rendelet – 2015/848 -

Számos rendelkezés és bírósági döntés a nemzetközi magánjog köréből!

40

A TJI-k implementációja a hazai társasági jogba

- Elsősorban a Ptk.-ban, emellett
- a Ctv.-ben
- a Számviteli tv-ben
- továbbá az EGE-re, a SE-re –s az ESzöv-re vonatkozó külön jogalkotás, alapvetően törvények
- Tpt. – tőkepiaci tv. – takeover ie.

41

Csoportosítás tárgykörök szerint – az irányelvek régi számozási rendjében

1. Nyilvánossági szabályok
 - I. társ. Irányelv – (2017/1132)
 - XI. társ. Irányelv – (2017/1132)
 - + 2017/1132/ ie
2. Részvénytársaság
 - II. társ. Irányelv – (2017/1132)
3. Rt – összeolvadás – szétválás
 - III. társ. Irányelv – (2017/1132)
 - VI. társ. Irányelv – (2017/1132)
 - 2005/56/EG – Par. és T irányelv – határokon átnyúló összeolvadás (újra kod. 2017/1132/ie)

42

4. Számvitel és könyvvizsgáló

- IV. társ. irányelv
- VII. társ. irányelv
- IFRS-rendelet
- könyvvizsgáló irányelv -2006/43/EK

5. Egyszemélyes társaság

- XII. társ. irányelv

6. Nyilvános vételi ajánlat – takeover

- 2004/25/EK irányelv

43